

Клас: 6.

Дата: 24 грудня 2020 року.

Урок № 30.

Тема: Добро і зло, благородство і підлість у творі В. Винниченка «Федько-халамидник». Аналіз поведінки інших героїв оповідання «Федько-халамидник». Читання та коментування епізодів оповідання, які найбільше вразили

Мета: навчити учнів аналізувати через поведінку і вчинки психологічні якості героїв оповідання; розвивати вміння аналізувати, порівнювати, робити висновки; творчу уяву; виховувати любов і повагу до творчості В. Винниченка; інтерес до наслідків власної праці.

Хід уроку

В робочому зошиті з української літератури, відступивши 2 рядочки від попереднього виду роботи, запишіть число (воно вказане вище), вид роботи та тему уроку.

1. Мотивація навчальної діяльності.

Володимир Винниченко – один із найвизначніших письменників ХХ століття. Проте доля митця склалася так, що творчість його надовго була вилучена з історії українського письменства. В Україні вирости цілі покоління, які нічого не знали про цього талановитого письменника. Сьогодні у нас є нагода відкрити для себе Володимира Винниченка, українського письменника зі складною, суперечливою, навіть трагічною долею.

2. Актуалізація опорних знань.

Літературний диктант.

В робочому зошиті з української літератури вкажіть назву завдання (Літературний диктант), а нижче дайте відповідь на питання літературного диктанту. (Ставите номер завдання і букву із правильним, на вашу думку, варіантом відповіді).

1. В. Винниченко був не лише письменником, а й: а) педагогом; б) громадським діячем; в) науковцем.

2. В. Винниченко народився на: а) Херсонщині; б) Черкащині; в) Кіровоградщині.

3. Оповідання Володимира Кириловича називається: а) «Федько-розбишака»; б) «Федько-козарлюга»; в) «Федько-халамидник».

4. Батько Федька працював у: а) друкарні; б) кузні; в) перукарні.

5. Федько не любив: а) видавати товаришів; б) говорити правду; в) ходити до школи.

6. Коли батьки карають Федька за провину, він: а) плаче й просить вибачення; б) не розуміє, за що його карають; в) терпляче зносить побиття.

7. Хлопці домовилися прогуляти школу, щоб: а) запустити у небо змія; б) побігати під дощем по калюжах; в) подивитися на льодохід.

8. Федько вперше збрехав, щоб: а) його не покарали; б) виручити Толю; в) не вигнали сім'ю з будинку.

9. Коли Федька не стало, Толя: а) дуже плакав; б) зізнався, що він збрехав; в) побіг гратися з чижином.

10. Опис зовнішності дійової особи в літературному творі – це: а) пейзаж; б) портрет; в) натюрморт.

11. Оповідання – це: а) невеликий прозовий художній твір; б) невеликий ліричний твір; в) зображення зовнішності людини.

12. Кульмінація – це: а) найвище напруження в розвитку сюжету; б) попереднє знайомство з персонажами; в) крилатий вислів, прислів'я.

3. Аналіз оповідання «Федько-халамидник».

І. Складання порівняльної таблиці Федька і Толі.

Прочитайте цитати, які вміщені у таблиці, і характеризують головних героїв оповідання. Усно поміркуйте і зробіть висновки про те, як ці цитати розкривають риси характеру Толі та Федька.

Федько	Толя
«Це був чистий розбишака-халамидник»	«Це була дитина ніжна, делікатна, смирна»
«Не було того дня, щоб хто-небудь не жалівся на Федька...»	«Він завжди виходив надвір трошки боязко, жмурився від сонця і соромливо посміхався своїми невинними синіми очима»
«Руки в кишені, картуз набакир, іде, не поспішає»	«Чистенький, чепурненький, він зовсім не мав нахилу до Федькових забав»
«...а ти, мужиченя, ... мурло ти репане». «Нещастячко ти моє!»	«То дитина благородна, ніжна...»
«На вулиці у самому потоці, під дощем мокрі, без шапок бредуть Федько, Стьопка й Васька»	«Толя, привітавшись, біля вікна, дивиться на вулицю»

«Федько,... якби зачепили його тата, зразу б грубості почав говорити, а то й битися поліз би»	«Толі їм нічого все ж таки не сказав, він був хлопчик делікатний, вихований»
«-Толю! Толю! Подай мені палицю свою... Я вилізу...»	«Але крижану в цей час прибило до берега, й Толя, як стріла, вилетів із неї»
«На четвертий день ховали Федька. На кладовище йшли хлопці зо всіх сусідніх вулиць».	«А Толя тихенько виглядав із вінка... йому було цікаво подивитися, як будуть ховати Федька-халамидника».

II. Бесіда (усно дати відповіді на питання).

- ◆ Чи можна оповідання вважати автобіографічним?
- ◆ Назвіть дійових осіб твору?
- ◆ Чи є в оповіданні позитивні герої? (Федько, його батько, Спірка і Стюпка мають позитивні риси характеру).
- ◆ Хто із героїв, у яких переважають негативні риси характеру, найбільш привабливий? (Федькова мати. Під тиском життєвих обставин вона не розуміла або не хотіла розуміти свого сина).
- ◆ Чим Федько відрізняється від ровесників?
- ◆ Чи змінилося ваше ставлення до Федька і Толі впродовж оповідання? Чому?

III. Словникова робота (прочитати і запам'ятати значення незнайомих слів).

Халамидник – бешкетник, розбишака.
Халамидро – образливе прізвисько.
Потурати – йти на поступки.
Проскура – церковна булочка.
Кумпанія – компанія.
Цебро – відро.
Бархатові – оксамитові.
Живжиками – спритно, жваво.
Латка – тут: прогалина між крижинами.
Ловкий – спритний.
Набакир – зсунутий на одне вухо.
Ринви – труби для стоку води з даху.
Пацають – б'ють.
Кортіло – хотілося.
Повідь – повінь.
Фицнути – бадьоро махнути.

IV. План характеристика образу Толі.

В робочому зошиті посередині рядка пишете План характеристики Толі. А з наступного рядка, переписуєте план, який поданий нижче і доповнюєте його потрібною інформацією.

1. Толя – син хазяїна будинку. (Описати батьків Толі).
2. Опис зовнішності хлопця. (Знайти в оповіданні портрет Толі і виписати його до зошита).
3. Риси характеру і поведінка героя:
 - ◆ тендітний;
 - ◆ підступний;
 - ◆ доповніть ще 3 – 4 риси характеру Толі (письмово).
4. Лякливий, як заець, а шкідливий, як кішка. (Народна мудрість про героя). (Усно поміркуйте, на які риси характеру Толі вказує це прислів'я).

4. Підсумки.

Асоціативний диктант.

В зошиті посередині рядка вкажіть назву завдання (Асоціативний диктант). На наступному рядочку перемалюйте таблицю і в кожному із колонок впишіть ті асоціації, які викликав у вас образ Толі та Федька. Наприклад, Федько – жертва обставин та нелюбові батьків, янгол. Толя – пихатий і брехливий ворог.

Федько	Толя

5. Д / з.

С. 77, рубрика «Завдання додому», виконати 1 завдання. Підготуватися до КР, повторити вивчений матеріал.